

Załącznik 1 do uchwały nr ⁶⁶⁴⁷...../2013
z dnia ..18... grudnia 2013r.
Zarządu Województwa Opolskiego

**PROGRAM UPOWSZECHNIANIA ZNAJOMOŚCI
PRZEPISÓW USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT
WŚRÓD ROLNIKÓW W WOJEWÓDZTWIE
OPOLSKIM NA LATA 2014-2015**

OPOLE, grudzień 2013r.

I WSTĘP

Poniższy dokument „Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie opolskim na lata 2014-2015” opracowany został w związku z koniecznością upowszechnienia w województwie opolskim wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania postaw zgodnych z duchem ustawodawstwa krajowego i unijnego.

Konieczność opracowania oraz wdrożenia programu wynika z treści art.8 ust.3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 856). Realizacja zadania zawarta jest w Statucie Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiowie w §2 ust.2 pkt.14.

Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt koncentruje się na istotnych problemach, jakim w wielu gospodarstwach są: brak spełniania obowiązujących standardów dobrostanu zwierząt oraz obowiązujących standardów technologicznych. Pod pojęciem:

- dobrostan zwierząt należy rozumieć równowagę pomiędzy osobnikiem i środowiskiem poprzez brak odczuć negatywnych (strach, ból) i obecność odczuć pozytywnych (komfort, przyjemność),
- standardy technologiczne to zbiór wymagań, łącznie z parametrami technicznymi, rozwiązaniami funkcjonalnymi, wyposażeniem technicznym i technologicznym oraz elementami infrastruktury technicznej spełniające potrzeby dobrostanu zwierząt oraz ochrony środowiska.

Program kierowany jest do rolników, przez co koncentruje się głównie na zwierzętach gospodarskich i domowych. Zawarto w nim działania jakie należy podjąć do roku 2015, określone w oparciu o analizę aktualnego stanu produkcji zwierzęcej w województwie opolskim, w aspekcie przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt. Realizując założenia Kodeksu Dobrostanu Zwierząt Gospodarskich należy dążyć do zapewnienia jak najlepszych warunków utrzymania zwierząt, które są możliwe przy realizacji koncepcji „pięciu wolności”:

- wolność od głodu i pragnienia - realizacja poprzez zapewnienie dostępu do świeżej wody i pożywienia zapewniającego zdrowie i siły witalne,
- wolność od dyskomfortu - realizacja poprzez zapewnienie odpowiedniego środowiska, w tym schronienia i wygodnego miejsca do odpoczynku,
- wolność od bólu, urazów i chorób - realizacja poprzez zapobieganie lub szybką diagnozę i leczenie,
- wolność od strachu i stresu - realizacja poprzez zapewnienie warunków (w tym odpowiedniego traktowania) pozwalających uniknąć cierpienia psychicznego i fizycznego,
- wolność do zaimplementowania naturalnych zachowań - realizacja poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, odpowiedniego wyposażenia i towarzystwa zwierząt tego samego gatunku.

Realizacja zadań wynikających z programu ma na celu podwyższenie świadomości rolników w zakresie ochrony zwierząt. Natomiast zagadnienia w nim zawarte uwzględniają w szczególności: postępowanie, utrzymywanie zwierząt (dobrostan), transport, ubój i uśmiercanie zwierząt oraz zabiegi na zwierzętach.

II CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Województwo opolskie jest regionem rolniczo-przemysłowym. Sprzyjające warunki naturalne województwa opolskiego umożliwiają intensywną produkcję rolniczą.

Potencjał klimatyczno-glebowy Opolszczyzny sprzyja rozwojowi chowu i hodowli różnych gatunków zwierząt gospodarskich, a w szczególności bydła mlecznego i trzody chlewnej. Powierzchnia użytków rolnych w województwie (wg GUS 2012) wynosi 536,2 tys. ha. Areał użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w gospodarstwach rolnych wynosi 513,0 tys. ha. W województwie opolskim powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wynosi 462,7 tys. ha, co stanowi 86,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa, powierzchnia sadów 386 ha, łąk trwałych 36,6 tys. ha i pastwisk trwałych 4,0 tys. ha. Opolskie rolnictwo charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami

wydajności oraz przoduje w kraju pod względem plonów zbóż, rzepaku i buraków cukrowych. W strukturze zasiewów dominują zboża, które stanowią 71,2 % całkowitej powierzchni zasiewów. Uzyskiwane od wielu lat bardzo wysokie plony podstawowych ziemiopłodów plasują produkcję rolną woj. opolskiego w ścisłej czołówce krajowej.

Pogłowie zwierząt w województwie opolskim za 2011 rok (wg GUS 2012) przedstawia się następująco:

- bydło – 122,5 tys. szt., w tym krów – 52,3 tys. szt.,
- trzoda chlewna – 643,7 tys. szt., w tym loch – 52,6 tys. szt.,
- owce – 2,3 tys. szt., w tym maciorki 1,5 tys. szt.,
- konie – 3,8 tys. szt.,
- drób ogółem – 4087,3 tys. szt.:
 - kury - 3999,9 tys. szt., w tym nioski 828,2 tys. szt.,
 - gęsi – 40,5 tys. szt.,
 - indyki – 22,1 tys. szt.,
 - kaczki – 24,8 tys. szt.

III GŁÓWNE CELE PRZYJĘTE W PROGRAMIE

Głównym celem sporządzenia niniejszego programu jest poprawa warunków utrzymania zwierząt gospodarskich oraz domowych na terenie województwa opolskiego oraz ograniczenie do minimum niehumanitarnego traktowania zwierząt. Zadania wynikające z założenia celu głównego programu będą realizowane w oparciu o cele długo- i krótkoterminowe.

Cele długoterminowe:

- popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu,
- podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie,
- ograniczenie, a następnie wyeliminowanie przypadków łamania praw zwierząt podczas transportu, w miejscach ich gromadzenia i uboju,
- wyeliminowanie nieprawidłowości i naruszania zasad stwarzających zagrożenie dla zdrowia zwierząt,
- poprawa statusu zdrowotnego stad zwierząt i gospodarstw,
- stworzenie odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich,
- poprawa jakości środków żywienia zwierząt,
- kształtowanie właściwego stosunku społeczeństwa do zwierząt i upowszechnianie wiedzy o odpowiedzialności człowieka za byt zwierząt domowych,
- propagowanie wśród społeczeństwa idei ochrony środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza świata zwierząt domowych,
- przeciwdziałanie wszelkim przejawom okrucieństwa wobec zwierząt domowych.

Cele krótkoterminowe:

- zwiększenie dostępności do informacji o konieczności ochrony i zapewnienia dobrostanu zwierząt,
- zwiększenie znajomości zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- wyeliminowanie zagrożeń związanych z niebezpiecznymi środkami żywienia zwierząt,
- zwiększenie znajomości wymogów weterynaryjnych wśród rolników województwa opolskiego,
- zwiększenie dostępności do szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt.

Realizacja programu ma na celu podniesienie świadomości rolników w aspekcie ochrony zwierząt oraz dostosowaniu gospodarstw do obowiązujących standardów.

IV KIERUNKI DZIAŁAŃ

Głównymi formami upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt zaplanowanymi w programie na lata 2014-2015 są:

- szkolenia i doradztwo grupowe,
- doradztwo indywidualne,
- organizacja konkursów,
- działalność informacyjna i wydawnicza,
- współpraca z instytucjami oraz środowiskiem naukowym.

Szkolenia i doradztwo grupowe (konferencje, szkolenia, wyjazdy studyjne) - podnoszenie wiedzy producentów rolnych w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich ze szczególnym uwzględnieniem:

- dobrostanu zwierząt gospodarskich,
- stosowania dozwolonych technologii w chowie i hodowli zwierząt,
- wymogów w pomieszczeniach inwentarskich
- zasad zapobiegania chorobom zakaźnym i postępowania ze zwierzętami chorymi i zranionymi,
- utrzymania zwierząt gospodarskich w otwartym systemie,
- identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich,
- produkcji pasz i stosowania dodatków mineralno-witaminowych w żywieniu zwierząt gospodarskich.

Doradztwo indywidualne – realizowane przez pracowników Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiu we wszystkich powiatach w województwie opolskim. Doradztwo prowadzone będzie zarówno w biurach Terenowych Zespołów Doradztwa, jak również bezpośrednio w gospodarstwach rolnych.

Organizacja konkursów – obejmuje konkursy realizowane w ramach działalności Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, m.in.

- Supermleko - którego celem jest propagowanie nowych technologii produkcji oraz właściwego utrzymania bydła mlecznego,
- wiedzy o ochronie zwierząt domowych - który realizowany jest wśród dzieci i młodzieży obszarów wiejskich zrzeszonych w Klubach 4H i innych organizacjach młodzieżowych, którego celem jest propagowanie wiedzy o sposobie postępowania ze zwierzętami jako towarzyszami człowieka,
- Gospodarstwo Rolne Przyjazne Środowisku - skierowany do gospodarstw rolnych prowadzących produkcję zwierzęcą i roślinną, którego celem jest między innymi zachowanie dobrostanu zwierząt gospodarskich wynikających z minimalnych wymogów wzajemnej zgodności obowiązkowych dla wszystkich gospodarstw rolnych.
- Najlepszy Producent Trzody Chlewnej (wspólnie w miesięczniku Trzoda Chlewna),
- Najlepszy Hodowca Bydła Mlecznego i Mięsnego (z miesięcznikiem Bydło),
- BHP w rolnictwie (wspólnie z KRUS OR w Opolu),
- Bezpieczne Gospodarstwo Rolne (wspólnie z KRUS OR w Opolu).

Działalność informacyjna i wydawnicza – publikacja artykułów informacyjno-upowszechnieniowych w miesięczniku Kurier Rolniczy wydawanym przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz na stronie internetowej, wydawanie broszur i ulotek informacyjno-promujących (współpraca m.in. z Opolskim Stowarzyszeniem Przyjaciół Zwierząt i innymi organizacjami których celem jest ochrona zwierząt).

Współpraca z instytucjami oraz środowiskiem naukowym, m.in:

- Wojewódzki Inspektorat Weterynarii i jego struktury powiatowe,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i jej struktury powiatowe,
- Politechnika Opolska,
- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
- Uniwersytet Rolniczy w Krakowie,
- Schroniska dla zwierząt,
- Zespoły Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego

V HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Nazwa realizowanego zadania	Forma realizacji	Liczba planowanych zadań	Termin realizacji
1.	Dostosowanie gospodarstw rolnych województwa opolskiego do wymogów wzajemnej zgodności w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich realizacja w gospodarstwach: - pomiar wskaźników mikroklimatycznych w pomieszczeniach inwentarskich w celu poprawy warunków zoohigienicznych zgodnych z zasadami dobrostanu zwierząt (21.7.1.4.25)* - poprawa opłacalności produkcji mleka poprzez odpowiednią pracę hodowlaną oraz zapewnienie właściwych warunków środowiskowych (21.7.1.4.23) - poprawa opłacalności produkcji żywca wieprzowego poprzez odpowiednią pracę hodowlaną oraz zapewnienie właściwych warunków środowiskowych (21.7.1.4.24)	doradztwo, szkolenia	Wg potrzeb	2014-2015
2.	Szkolenia zawierające tematykę ochrony zwierząt zgodnie z obowiązującą ustawą	Szkolenia	min. 2	2014-2015
3.	Wydawnictwo informacyjne	artykuły, broszury, ulotki	artykuły (min. 4) broszury (min. 1) ulotki (min. 1)	2014-2015
4.	Najlepszy Producent Trzody Chlewnej Najlepszy Hodowca Bydła Mlecznego i Mięsnego	Konkursy	Wg potrzeb	2014-2015
5.	Supermleko (21.7.1.4.4)	Konkurs	1	2014-2015
6.	Gospodarstwo Rolne Przyjazne Środowisku (21.7.1.4.7)	Konkurs	1	2014-2015
7.	Konkurs dla dzieci w zakresie wiedzy o ochronie zwierząt domowych	Konkurs	1	2014-2015
8.	BHP w rolnictwie (21.7.1.2.2)	Konkurs	1	2014-2015
9.	Bezpieczne Gospodarstwo Rolne (21.7.1.2.3)	Konkurs	1	2014-2015

* Program działalności OODR w Łosiu dostępny na stronie internetowej: www.oodr.pl

VI ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Realizacja zadań wynikających z „Programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie opolskim na lata 2014-2015” ma na celu:

- ukształtowanie w społeczeństwie właściwego stosunku do zwierząt, zgodnie z obowiązującym prawem w Polsce oraz UE,
- przeszkolenie rolników z terenu województwa opolskiego w zakresie obowiązku zapewnienia dobrostanu zwierzętom gospodarskim i domowym,
- rozpowszechnienie wśród rolników informacji o obowiązkach wynikających z przepisów Ustawy o ochronie zwierząt i konsekwencjach ich nieprzestrzegania,

Program realizowany będzie przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie od 1 stycznia 2014r.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu będzie przedstawione Zarządowi Województwa Opolskiego odpowiednio:

- za 2014r. do 31 marca 2015r.
- za 2015r. do 31 marca 2016r.

Program opracował:

Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wspólnie z Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiowie